

Krhov, okr. Blansko, Jihomoravský kraj

Pravěké hradiště na Malém Chlumu

(3100-2800 př. Kr., 9. století př. Kr., 6. století př. Kr.)

Výšinná opevněná lokalita na temeni stolové hory Malý Chlum je výraznou terénní dominantou jižní části Malé Hané. Má protáhlý oválný tvar o celkové rozloze cca 1,5 ha. Pozůstatky původního obvodového opevnění (hradby) jsou v podobě valů nejlépe patrné na jihovýchodní a východní straně nad hranou kamenolomu, kterým byl v 50.–60. letech 20. století odtěžen téměř celý východní svah kopce. Příchozí cesta na lokalitu vede dnes stejně jako v pravěku po jeho nejmírnějším jižním svahu, kde jsou dodnes dobře viditelné terénní hrany, patrně novověkého původu. Původní vstup se však nacházel v jihozápadní části, kde docházelo zřejmě k překrývání obranných náspů vytvářejících kleštovitou bránu.

Antonín Štrof zjistil při výzkumu v 80. letech několikafázové osídlení. Nejstarší sporadické nálezy lze zařadit patrně do mladšího eneolitu, snad do kultury s jevišovickou keramikou (okolo 3000 př. Kr.), jejíž tvůrci sídlili i na nedalekém Hradisku u Svitávky. Vrchol osídlení nastal v pozdní době bronzové (9. století př. Kr.), kdy areál plnil funkci centrálního místa pro okolní nížinné osady a byl opevněn kameno-hlinitým náspem nebo hradbou. Druhou výraznou vlnu osídlení lze datovat do starší doby železné (první polovina 6. století př. Kr.). Na úpatí Chlumu (k. ú. https://www.archeologickyatlas.cz/cs/lokace/krhov_bk_hradiste_maly_chlum

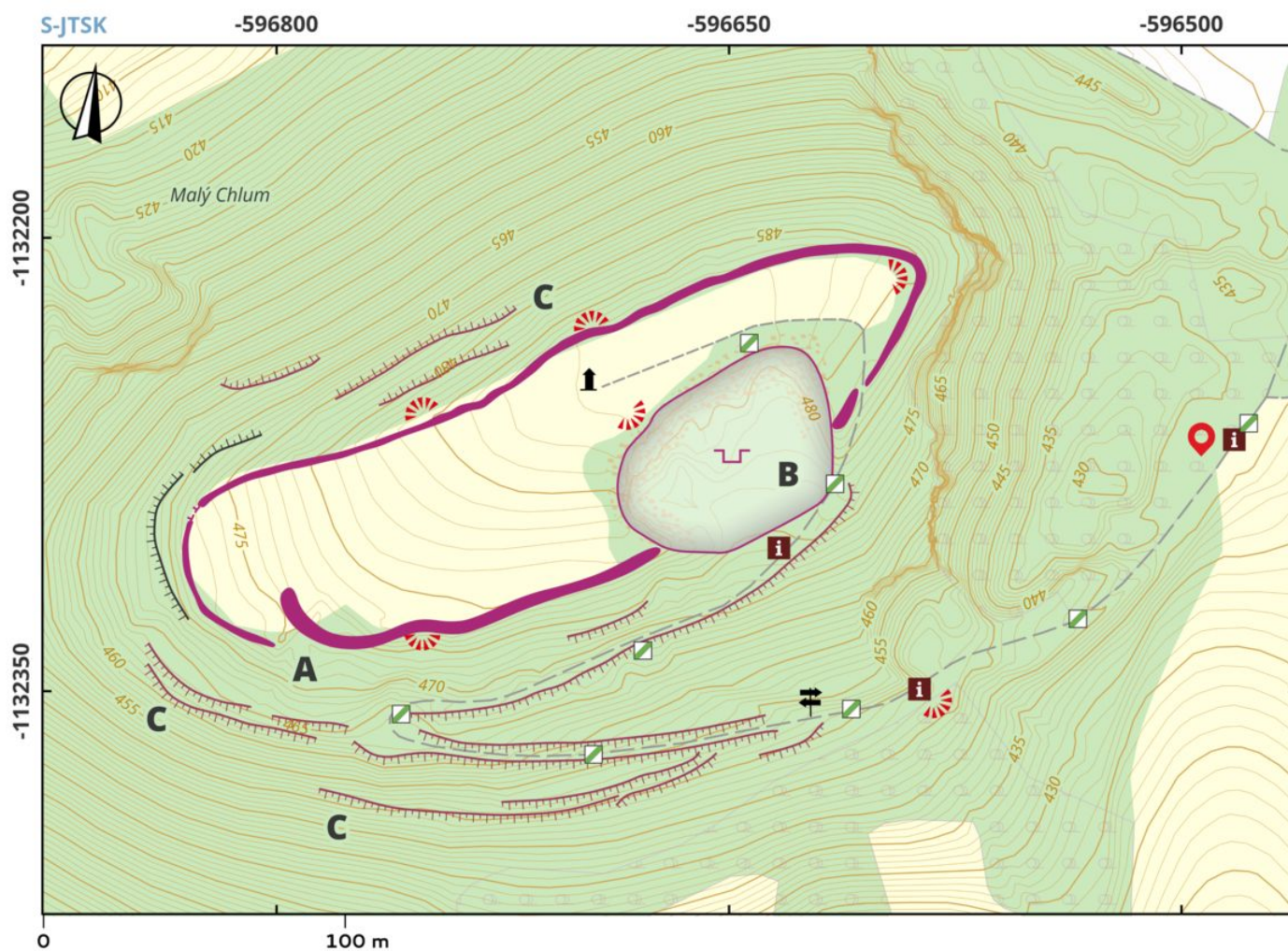
Obora u Boskovic) existovalo v té době sídliště, na němž byla při výzkumu v 70. letech doložena výroba bronzových předmětů a zpracování místní železné rudy. Výšinná lokalita nad ním tudíž mohla fungovat jako centrální místo zajišťující ochranu v případě nebezpečí a zároveň také místo, kde docházelo k redistribuci obchodních komodit. Dominantní poloha areálu na jedné z větví Jantarové stezky spolu s nížinnými osadami na jejím úpatí by tomu nasvědčovala.

Literatura: Novák 2015; Smrž 1975; Smrž – Štrof 1973; Štrof 1984; Štrof 1985a; Štrof 1985b.

Navigační bod: N 49°27'4.93", E 16°35'19.33" (turistický přístřešek).

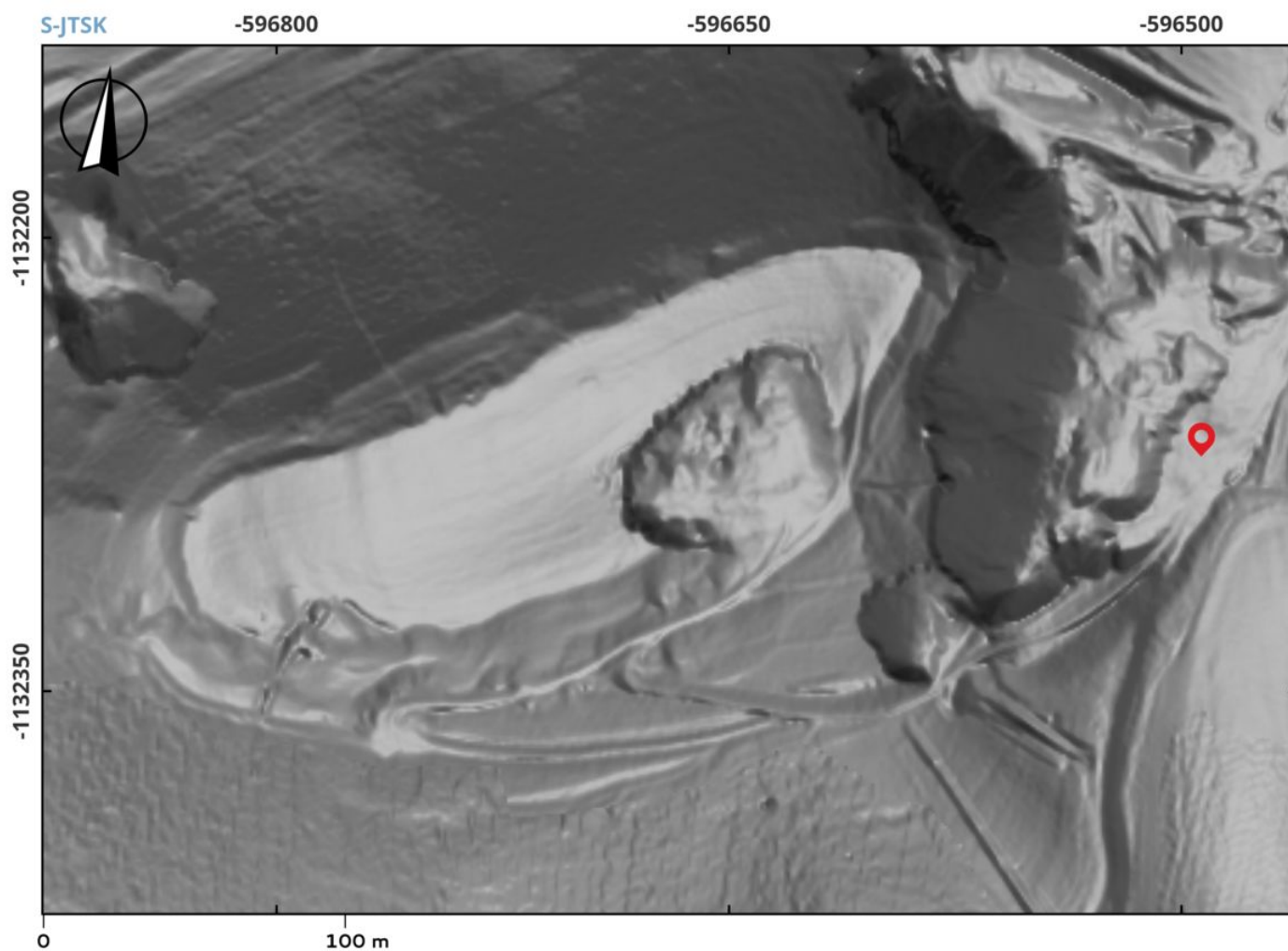
Vysvětlivky k mapám: A – pravděpodobný původní vstup do hradiště (klešťovitá brána); B – bývalý kamenolom; C – uměle vytvořené terénní hrany a terasy.

https://www.archeologickyatlas.cz/cs/lokace/krhov_bk_hradiste_maly_chlum

Plán lokality.

D. Spáčil, 2025.

Plán lokality – LLS snímek (stínovaný model) terénu.

Zdroj ČÚZK.

Malý Chlum od severozápadu. Kolorovaná fotografie z pozůstalosti K. Absolona.
Archiv Ústavu Anthropos, Moravské zemské muzeum, inv. č. 7324.

Malý Chlum od severozápadu. Kolorovaná fotografie z pozůstalosti K. Absolona.
Archiv Ústavu Anthropos, Moravské zemské muzeum, inv. č. 7323.

Uměle vysekaný vstup v opukovém masivu od jihu, k němu vede v opuce vysekaná přístupová cesta.

Foto A. Štrof, 1983, archiv Muzea regionu Boskovicka.